İNSAN HAKLARI
İZLEMEYE DAYALI

LOBİCİLİK REHBERİ

Yazar: Ruhat Sena Akşener

Ekim 2022

Uluslararası İnsan Hakları Çerçevesine Uyumun İzlenmesi için
ETKİNİZ
AB PROGRAMI

İNSAN HAKLARI
İZLEMEYE DAYALI

LOBİCİLİK
REHBERİ

Yazar: Ruhat Sena Akşener

Katkı verenler: Murat Çekiç, Adem Arkadaş-Thibert

Ekim 2022

İnsan Hakları İzlemeye Dayalı Lobicilik Rehberi
Yazar: Ruhat Sena Akşener
Katkı verenler: Murat Çekiç, Adem Arkadaş-Thibert
Grafik Tasarım: Özge Egemen, www.kirmizitasarim.com

Ekim 2022

Bu rehber Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla WEglobal S.r.l liderliğindeki konsorsiyumun sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

İçindekiler

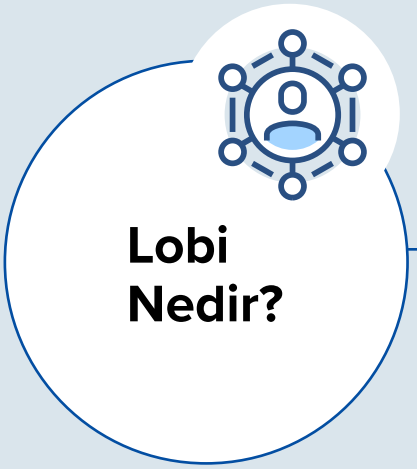
Giriş	1
Lobi Çalışması Nedir?	2
Savunuculuk ve Lobi Çalışmaları Arasındaki Farklar Nelerdir?	4
Lobicilik Neden Önemlidir, Neye Ulaşmak İstiyoruz? Neden Lobi Yaparız?	5
Lobi Çalışmalarının Kuralları ve Anahtarları Nelerdir?	7
Lobi İçin Doğru Zaman Nedir?	8
Lobiciliğin Özellikleri Nelerdir?	9
Lobi Çalışmalarının Türleri Nelerdir?	10
Lobi Çalışmalarında Kullanılan Yöntemler Nelerdir?	11
Lobide Haritalandırma, Planlama ve Strateji	14
Lobide Takip ve Değerlendirme: İnsan Hakları İzlemeye Dayalı Lobi Çalışması Nedir?	16
İzleme ve Lobi Çalışmaları İlişkisi	20
İzlemeye Dayalı Lobi Faaliyeti Yürütmek Neden Önemlidir?	21
İzleme ve Lobicilikte Uluslararası İnsan Hakları Mekanizmaları	23
Etkili ve Başarılı Lobi Çalışmaları İçin İpuçları	26
Kaynakça	28

Giriş

Bu kısa rehberde, lobi çalışmaları ve yöntemleri üzerine kısa teorik bilgiler bulacaksınız. Pratiğe dair de lobi çalışmalarının uygulamalarının nasıl olacağı, nasıl bir planlama ile hangi hedeflere ulaşılabileceği üzerine değerlendirmelere ve ipuçlarına ulaşabileceksiniz. Ayrıca insan hakları izleme ve lobi çalışmaları arasındaki bağlantılar, insan hakları izlemeye dayalı lobicilik çalışmalarının yürütülme biçimleri, ulusal ve uluslararası mekanizmaların lobi faaliyetleri üzerinden izlemeyle birlikte nasıl kullanılabileceğine dair de kısa bilgiler edineceksiniz.

Lobi çalışmaları, günümüzde sivil toplum kuruluşlarında kısıtlı kaynaklarla önemli hedeflere yönelik zor bir şekilde yürütülüyor. Dolayısıyla, lobi faaliyetlerine başlamadan önce hedeflerin ve kaynakların en doğru şekilde analiz edilmesi, kısıtlı kaynaklarla en geniş etkiyi yaratmak için kaçınılmaz.

Lobi Çalışması
Nedir?

Kamu yönetiminde yasa yapıcı ya da karar verici konumda olan kişileri bilgilendirme ve etkileme çabalarıdır.

YA DA

Yerel ve uluslararası karar mekanizmalarında ilgili kişileri/makamları/organları doğrudan veya dolaylı olarak etkileme ve bir değişim yaratma çalışmalarının bütünüdür.

Lobi çalışmaları çok genel bir tanımla "kamu yönetiminde yasa yapıcı ya da karar verici konumda olan kişileri bilgilendirme ve etkileme çabaları"dır.

Kelimenin mecaz anlamı bazı ortak çıkarları olan grupların temsilcilerinden oluşan toplulukların faaliyet yürütmesidir. Lobi faaliyetleri yürütenlerin karşılığı olarak kimi zaman "baskı grupları" ifadesi de kullanılmaktadır. Baskı grupları olarak Sivil Toplum Örgütleri, Konfederasyonlar, Odalar ve meslek ve iş insanları dernekleri sayılabilir.

Lobi çalışmaları bir diğer tanımda "yerel ve uluslararası karar mekanizmalarında ilgili kişileri/makamları/organları doğrudan veya dolaylı olarak etkileme sanatı"dır. Dolayısıyla lobi faaliyetleri sivil toplum örgütlerinin çıkarlarına yönelik politikaların yapılmasında güçlü bir kaynaktır. Lobi faaliyetinde bulunan sivil toplum kuruluşları, karar vericilere belirli gündemleri, kanunları ve politikaları hangi nedenden kabul etmeleri veya reddetmeleri gerektiğini ortaya koymaya çalışmaktadırlar.

Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu'nun Lobi Faaliyetleriyle İlgili Kararı ve Kılavuz Niteliğinde Önerileri belgesinde lobi çalışmaları, "politika sürecini etkileme çabası" ve "hükümetin yaptıklarını etkilemek için tasarlanmış bir çaba" olarak tanımlanır.

Yine aynı belgede "lobi çalışmaları", kamu karar verme sürecini etkilemeyi amaçlayan yapılandırılmış ve organize bir eylemin parçası olarak ve bir kamu görevlisiyle iletişim kurarak belirli çıkarları teşvik etmek olarak belirtilmektedir. "Yapılandırılmış ve organize bir eylem", lobicilerin politikayı etkilemek ve politika konumlarını geliştirmek için takip ettikleri, genellikle bir altyapı veya örgütsel aygıt tarafından desteklenen amacı olan, planlı, metodik veya koordineli bir strateji olarak anlaşılabilir. Lobicik çalışmalarını diğer savunuculuk eylemlerinden veya girişiminden önemli ölçüde ayıran bu unsurdur.

Aynı belgede yer alan "kamusal karar alma" terimi, yasama ve yürütme organlarında alınan herhangi bir kararı ifade eder. Bu bağlamda, yürütme organı sadece hükümetin kendisini değil, aynı zamanda bölgesel ve yerel makamlarla birlikte bakanlıkları da içerir. Tipik olarak lobi faaliyetinin amacı olan kamusal karar alma süreci ise aşağıdakileri içerir, ancak bunlarla sınırlı değildir:

- herhangi bir yasama teklifinin geliştirilmesi;
- herhangi bir yasa tasarısının veya düzenlemenin getirilmesi, değiştirilmesi, kabulü veya elenmesi;
- herhangi bir politika programının hazırlanması veya değiştirilmesi;

Lobi çalışmaları, kamu kararlarının alındığı herhangi bir politika alanında gerçekleştirilebilir. Bu kararlar ulusal, bölgesel veya yerel düzeyde alınabilir ve lobi faaliyetleri bu seviyelerde farklı kategorilerdeki kamu görevlilerini hedef alabilir.

Her sivil toplum örgütü çalıştığı alanla bağlantılı gördüğü ihtiyaçları, sorunları ve yasal açıkları saptayarak ilgili kurumlara bilgi verir ve gündeme gelmesini sağlar. Dolayısıyla lobi çalışmaları, sivil toplum örgütlerinin ortak çıkarları için herhangi bir kamu politikasını etkileme girişimidir. Karar vericileri etkileyerek, yasaları veya politikaları toplumdan dışlanmış kesimler lehine değiştirmek için bilgiyi stratejik olarak kullanma süreci olarak da tanımlanabilir.

Lobi çalışmaları, politika veya yasa değişiklikleri talep etmeyi veya yapılan değişikliklere katkıda bulunmayı amaçlar. Politika ve yasa değişikliklerinde karar vericiler önemli bir konumdadır. Karar vericiler, yerel, bölgesel, ulusal veya uluslar arası düzeyde, atanmış veya seçilmiş kişiler olabilir. Örneğin bakanlar ve milletvekilleri ulusal düzeyde seçilmiş karar vericiler, valiler ve kaymakamlar yerel düzeyde atanmış karar vericilerdir. Çözmeye çalıştığımız bir sorun için ulusal, yerel ve uluslararası düzeylerde seçilmiş veya atanmış karar vericileri etkilemeniz gerekebilir. Lobi çalışmaları yürüten örgütler sorunla ilgili öneri getirirler ve bu önerilerin hayata geçirilmesi için faaliyetler yürütürler.

Savunuculuk ve Lobi Çalışmaları *Arasındaki Farklar Nelerdir?*

Günümüzde sivil örgütlenmeler ve yapılar "savunuculuk" ve "lobicilik" kavramlarını birbirinin yerine kullanabilmektedirler. İki kavram da bir değişim hedefine erişmek için tasarlanan süreç olduğu için bu gündelik konuşmada uygun olabilir. Ancak yine de, savunuculuk elde etmek istediğiniz bir hedef, yani yeni bir durumun olması demektir. Oysa lobi ise bu hedefe erişmek için yaptığınız faaliyetlerden, kullanabileceğiniz araçlardan biridir. Lobi çalışmaları, daha genel bir kavram olan "savunuculuğun" bir parçasıdır.

Lobi faaliyetleri aslında "savunuculuk" hedeflerine erişmek için kullanabileceğimiz temel dayanaklarından biridir. Savunuculuk lobiciliğe kıyasla daha genel bir kavramdır. Kamuoyunun ve medyanın seferber edilmesini de içermektedir. Karar vericileri etkilemek için bazı durumlarda başka alanları da seferber etmek faydalı olabilir. Lobi çalışmaları yapmak, savunuculuğa göre daha sınırlı bir faaliyettir. Lobi çalışmaları yürütmek, savunuculuğun tekniklerinden biridir.

Savunuculuk kavramını, lobi çalışmalarını de içeren daha geniş bir üst kavram olarak değerlendirmek gerekir. Kampanyacılık, ortak görüşler çerçevesinde topluluk yaratma ve kesimlerin hak ve duygularının kitlelere anlatılması dahil her türlü fikir savunma ve seslendirme eylemi savunuculuk uygulamaları arasında yer almaktadır.

Lobi çalışmaları, savunuculuk hedeflerimize ulaşmak için yürüttüğümüz genel bir strateji veya kampanyanın yalnızca bir parçasıdır. Yol boyunca belirli lobi çalışmaları olsa da, savunuculuk faaliyetinin tümü bir olaydan ziyade bir süreçtir. Sıklıkla, savunuculuk stratejik, lobicilik ise taktikseldir dense de, lobicilik dahil her bir faaliyetimizin ancak bir savunuculuk stratejisinin parçası olduğundan etki yaratma olanağının çoğalacağını unutmamalıyız.

Lobicilik

Neden Önemlidir, Neye Ulaşmak İstiyoruz?

Neden Lobi Yaparız?

Toplumları ilgilendiren kararlar çok sayıda aktörün içinde olduğu kapsamlı bir oyundur. Çok sayıda taraf, çok sayıda yaklaşım, çok sayıda ve çoğu zaman karşıt çıkarlar vardır. Aktörlerden her birisi nihai kararın kendi beklentilerine mümkün olduğu kadar yakın olmasını ister. Bu da bizi kaçınılmaz olarak uzlaşmaya götürür. Uzlaşma bir çözümdür. Lobicilik de bize istişareler yoluyla bu uzlaşma zeminini sağlar.

Lobiciliğin neden yapılması gerektiği üzerine düşünürken, "lobi yapma kararımızın genel amacı nedir?" sorusunu sormak önemlidir.

Bunun için 3 temel motivasyon noktası vardır:

- Toplumsal olarak bir değişim sağlamak : Bu durumda lobi çalışmaları, daha iyi bir şeyin proaktif vizyonunun bir parçasıdır.
- İstenmeyen bir şeyin olmasını engellemek: Bu durumda lobi çalışmaları, tahmin edilen bir duruma gösterilen bir reaksiyondur.
- Zaten var olan istenmeyen bir şeyi değiştirmek: Bu durumda lobi çalışmaları hem reaktif hem de proaktif olabilir.

Lobi Yapmaya Neden Karar Veririz?

Toplumsal değişimi sağlamak mı? →	Daha iyi bir şeyin proaktif vizyonunun bir parçasıdır.
İstenmeyen bir şeyin olmasını engellemek mi? →	Bu durumda lobi çalışması, tahmin edilen bir duruma tepki gösterir. Reaktiftir.
Zaten var olan istenmeyen bir şeyi elde etmek mi? →	Lobi çalışması hem reaktif hem de proaktiftir.

Günümüzde karar vericiler ve politika yapıcılar, dışarıdan gelen önerileri ve fikirleri, bunlar kendi kurumlarının dışından gelse bile, giderek daha fazla dinler ve kabullenir durumdadırlar. Dışarıdan gelen bu fikir, bilgi ve öneriler topluma daha yakın olmak için bir fırsat olarak algılanmaktadır. Karar verme süreçleri mümkün olduğunca, demokratik toplumun da bir gereği olarak halka mal olur. Hükümet ya da parlamento üyeleri yerel yönetimlere, sivil toplum örgütlerinin ve sivil topluma danışmaya yönelir. Dolayısıyla, adil ve doğru işleyen şeffaf bir sistemde, çıkabilecek sorunların önceden incelenmesi yoluyla; gerek karar alıcıların, gerekse de bu kararlardan etkilenecek olanların konuyla ilgili daha çok bilgi ve sezgi sahibi olmalarına imkan tanınabilir. Bu durum yönetimin daha demokratik ve katılımcı bir şekilde gerçekleşmesini de mümkün kılar. Aynı zamanda karar alıcılara birçok değerli bilginin sunulması yoluyla önemli ek imkânlar da yaratır. Başka bir deyişle politika yapım sürecinin de kalitesini arttırır. Böylece sivil toplum kuruluşlarının lobi çalışmaları oldukça önemli bir değer de yaratır ve vazgeçilmez olur.

Lobi Çalışmalarının Kuralları ve Anahtarları *Nelerdir?*

1. Lobiyi kime yönelik yapıyorsak, onun kim olduğunu bilmemiz ve onu iyi analiz etmemiz gerekir. Etkilemek istediğimiz karar vericinin kişisel özelliklerinin, uzmanlık alanının ve ne tür bilgilere ihtiyacı olduğunun bilinmesi son derece önemlidir.

2. Bir güç ve etki haritalaması yapmak, kilit müttefiklerimiz, rakiplerimiz ve hedeflerimizin kimler olduğunu belirlemek son derece önemlidir.

3. Farklı aktörlerle nasıl etkili bir şekilde iletişim kurabiliriz, onları nasıl etkileyebilirize dair önceden hazırlık yapmak çok önemlidir.

4. Lobi yaptığımız konuya dair detaylı bilgi sahibi olunması ve konuya tümden hakim olunması şarttır. İlgili kanunlar, yönetmelikler, vs gibi konularda detaylı bilgi sahibi olmak ve tarihsel, sosyolojik, hukuki çerçeveleri net bir şekilde incelemek şarttır.

5. İletişim halinde olunan karar vericileri daha kolay etkilemek amacıyla birlikte hareket ettiğimiz destekçilerin (diğer sivil toplum örgütleri, medya, milletvekilleri, ilgili komisyonlar vs.) çeşitlilendirilmesi başarıya ulaşma oranımızı da arttırır. Bizlerle aynı fikirde olan tarafları faaliyetlere dahil etmek başarıya ulaşmakta diğer bir önemli noktadır.

6. Hedefimizin net, açık, gerçekçi ve elde edilebilir olması gerekir. Neden önemli olduğuna dair net bir anlayışla, bir veya birkaç spesifik ve ilgili hedefle başlayarak faaliyet planlamalıdır. Hedeflerimiz ulaşılabilir olmalı veya ulaşılabilir sonuçlar göz önünde bulundurularak tasarlanmalıdır.

7. Tüm çalışmalarımızın yasalar çerçevesinde ve meşru olması gerekir.

8. Bütün hazırlık süreçlerini eksiksiz yerine getirmek sonuca ulaşmak için elzemdir.

9. Zamanlama çok önemlidir – erken başlamak, destekleyici materyallerin hazırlanması, strateji ve taktiklerin planlanması, gerekli bağlantıların kurulması, vs…

10. Çalışmanın sonunda mutlaka izleme ve değerlendirilme yapılması, stratejilerin ve taktiklerin geliştirilmesini sağlar, uzun vadede daha geniş lobi olanaklarının elde edilmesini sağlar.

Anahtar Kurallar

1. Hedefimizin KİM olduğunu bilmek
2. Güç haritalaması yapmak
3. Konuya dair gerçekten bilgi sahibi olunması
4. Konuyla ilgili olarak karar vericiye öncesinde sık aralıklarla ve düzenli, gerçek bilgi akışı sağlamak.
5. Destekçilerimizi çeşitlendirmek (Diğer STK'lar, medya, milletvekilleri, ilgili komisyonlar vs.)
6. Hedefin çok net, açık, gerçekçi ve elde edilebilir olması
7. Tüm çalışmaların yasalar çerçevesinde ve meşru olması
8. Bütün hazırlık süreçlerini eksiksiz yerine getirmek
9. Zamanlama
10. Çalışmanın sonunda mutlaka değerlendirme yapmak

Lobi için Doğru Zaman *Nedir?*

Kamuda kararlar tek bir yetkilinin kısa sürelerde tek başına aldığı kararlar değildir. Çok uzun bir süreç içinde, devlet aygıtı içindeki çeşitli pozisyonlar ve birimler kendi etkilerini uygulama fırsatını bulurlar. Çeşitli devlet kuruluşları farklı pozisyonlarda olabilirler. Dolayısıyla lobiciler idare içindeki bu zamandan ve süreçten olumlu biçimde faydalanmalıdır Özünde bu; lobicilerin belirli ciddi müdahaleleri yapmak için kilit zamanları olduğu anlamına gelir. Bir konuda, ne kadar erken müdahale edilirse, etki yapma şansı o kadar artacaktır.

Bunun için özellikle çalışma yürüttüğümüz konumuzla ilgili gelişmeleri, yasal önerileri ve katkı sunabileceğimiz dönemleri önceden izlemek ve çalışmalarımızı buna göre planlamak gerekir. Lobi çalışmaları için kolay olan şey, kamu idaresinin aşırı hızlı hareket etmiyor olması sebebiyle aslında lobi çalışmaları için oldukça yeterli hazırlık zamanının kalmasıdır. Politik ve yasal gelişmeleri takip etmek, harekete geçmek için en doğru zamanı seçmek için de son derece önemlidir.

Lobiciliğin Özellikleri *Nelerdir?*

1. **Lobi yaparken bilginin ve kanıtların en üst düzeyde olması gerekir.**
Yani elde etmek istediğiniz sonuçlar için, ister kamu görevlileri, ister politika yapıcılar olsun etkilemek istediğiniz insanlara sizin taleplerinizi doğrultusunda hareket edebilmeleri için ihtiyaçları olan gerçek hammaddeyi sağlamanız gerekir, gerçek bilgiyi. Sizin geldiğiniz alana dair lobi yaptığınız kişilerin bilgileri genellikle yoktur. Kısacası ilk kural bir şeyi elde etmeden önce bir şey sunmaya hazır olmanız gerektiğidir.

2. **Lobi çalışmaları yürütmek bir iletişim sürecidir.**
Lobi yapan her kuruluşun bir imajı vardır. Bu imaj ise esas olarak, nasıl iletişim kurduğuna bağlıdır. Dolayısı ile iyi bir lobi faaliyeti yürütmek için bu imajın bazı özellikleri olmalıdır. Kuruluşunuz başkaları tarafından; faydalı ve güvenilir olarak görülmelidir. Lobi yaptığınız kişilerin sorularına gerçek ve doğru şekilde karşılık vermek de doğru imajın gereklerinden birisidir. İletişim ve doğru iletişim teknikleri lobi çalışmalarının ana ihtiyaçlarından birdir.

3. **Lobi çalışmaları yürütmek karmaşık bir süreçtir.**
Siyaset, kültür, idari kültür, sivil toplum örgütünün kültürü vb. gibi çeşitli kültürlerin bir karışımı olarak ortaya çıkar.

4. **Lobi çalışmaları yürütmek bir anlaşma ve uzlaşma sürecidir.**
Ağlar kurulması ve bu ağlar çerçevesinde hareket edilmesi, lobiciliğin en elzem noktalarındandır. Karar sürecinin içinde bulunan pek çok çeşitli tarafın her birinin, konu hakkında söyleyecek bir sözü vardır. Bir fikir ne kadar çok destekleniyorsa kabul edilme olasılığı o kadar yüksektir. Dolayısı ile sizinle aynı alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarının desteğini almak lobi çalışmalarının başarıya ulaşması için olmazsa olmazdır. Bu da tabii zaman zaman uzlaşmaya, hatta kimi alanlarda makul tavizler vermeye hazır olmak anlamına gelir.

5. **Lobi çalışmaları yürütmek uzun erimlidir, bir süreçtir ve zamana yayılan bir faaliyettir.**
Kurumsal kararlar kısa süreler içinde verilmez, bazen aylar ve hatta yıllar alabilir. Bu yüzden; doğru zamanda, doğru yerde doğru lobi çalışmasını yapmak anlamlı olur. Dolayısı ile çok sabırlı olmak ve uzun vadeyi hiçbir şekilde ihmal etmemek gerekir. Sadece kısa vadeli düşünmek yeterli değildir, geniş düşünmek gerekir. Başarılı olmak için mutlaka bir stratejiye ve planlamaya işte bu yüzden ihtiyaç vardır. Stratejik düşünmek, durumu ciddi şekilde araştırmak ve incelemek, uzun erime yayılan bir planlama yapmak zorundayız.

Lobi Çalışmalarının Türleri
Nelerdir?

Temel olarak 3 tür lobi türünden söz etmemiz mümkündür:

- Doğrudan lobi çalışmaları
- Dolaylı lobi çalışmaları
- Kolektif lobi çalışmaları

Doğrudan Lobi çalışmaları:

Lobicilerin karar alma mekanizması içinde yer alan etkin kişilerle doğrudan temasa geçtiği lobi çalışması tekniğidir ve lobi uygulamaları içerisinde en etkili ve hızlı netice veren teknik olarak kabul edilir. Lobicilerin, kamu idaresi, karar alıcılar ve politika yapıcılar ile genellikle yüz yüze iletişimi kullanarak irtibata geçtikleri doğrudan lobi faaliyeti tekniğidir.

Dolaylı Lobi çalışmaları:

Kamuoyunu veya kitleleri etkileyerek dolaylı yoldan yapılan lobi çalışmasıdır. Lobiciler, genellikle doğrudan lobi çalışması yöntemiyle sonuç alamadıkları durumlarda dolaylı lobiciliğe yönelirler. Bu tür, "halka dayalı lobi" olarak da adlandırılmaktadır. Bu teknik ile kitlelerin ve medyanın etkilenerek harekete geçirilmesinin sağlanması, kamuoyu oluşturularak karar vericiler üzerinde etki yaratmak amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda lobiciler, doğrudan lobi tekniğinden farklı olarak, kamuoyuna yönelik kampanyalar, çeşitli konularda toplantı ve konferanslar düzenlemek; medya mensuplarına mektup, telgraf, elektronik posta, faks, dilekçe göndermek gibi yöntemler kullanılabilir. Bu şekilde hedef kişiler üzerinde sadece doğrudan lobi çalışması yoluyla elde edilmesi zor olan bir baskı oluşturabilmektedirler.

Kolektif Lobi çalışmaları:

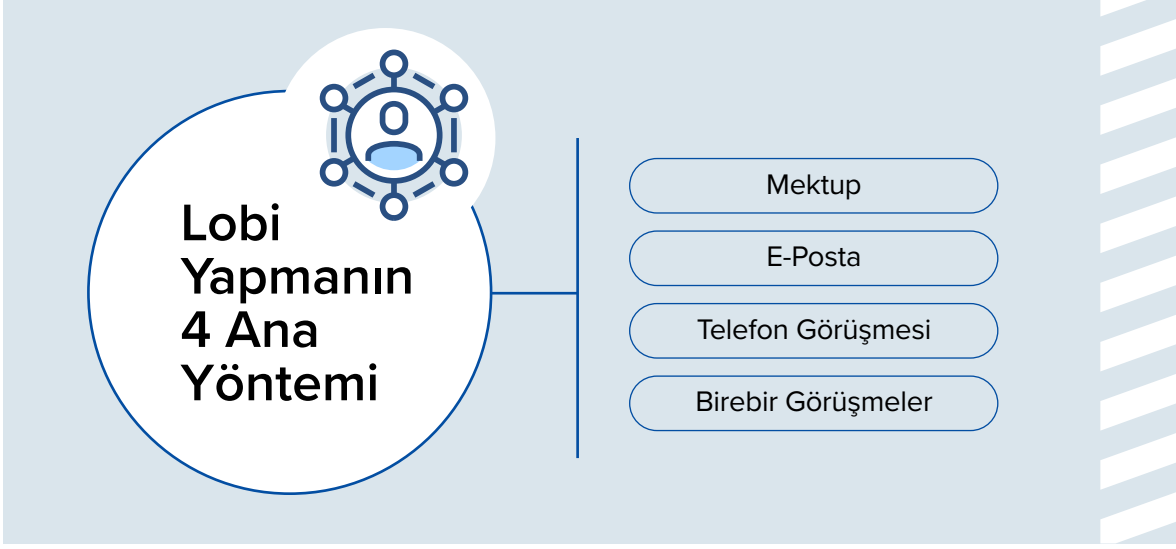
Karar alıcılar ve politika yapıcılar üzerinde daha büyük bir etkiye sahip olmak isteyen veya kendi başına istediği sonuca ulaşamayacağını düşünen baskı grupları ve lobilerin aynı ya da benzer amaçları olan diğer baskı grupları ve lobilerle işbirliğine veya koalisyona gitmeleri kolektif lobi çalışmaları kapsamına girer.

Lobi Çalışmalarında Kullanılan Yöntemler *Nelerdir?*

Lobi çalışması yürütenler, sınırlı kaynaklarını en etkili şekilde kullanmak amacıyla, ellerinde bulunan kaynaklara, duruma ve hedeflerine uygun pek çok yöntemi ve tekniği kullanırlar. Lobi faaliyetinde uygulanan başlıca teknikleri şöyle sıralamak mümkündür:

- yüz yüze iletişim,
- yetkililere mektup yazmak,
- sosyal lobi çalışmaları - yetkililerle ilişki geliştirmek,
- yetkililere yönelik toplantılar düzenlemek,
- yetkililere düzenli olarak bilgi sunmak,
- genel toplantılara ve mahkemelere katılmak,
- sosyal medyayı kullanarak lobi çalışması yürütmek

Kime yönelik lobi yapmamız gerektiğine karar verme aşamasını geçtikten ve muhataplar hakkında bilgi sahibi olduktan sonra hangi teknikle bunu yapacağınız aşamaya geçmiş olursunuz. Pek çok farklı yöntemden hangisinin en iyi sonuç vereceğini ve ne zaman işe yarayacağını planlamak şimdi yapılacak şeydir.

İşte lobi yapmanın 4 ana yöntemi ve ipuçları:

1. Mektup Yazmak:

- Mektubunuzu kısa ve öz tutun. Lobi yapacağınız kişilerin sınırlı bir zamanda çok şeyi değerlendirmesi gerektiğini göz önünde bulundurun.
- Mektubunuzu düşünceleriniz veya ilgili anekdotların yanı sıra herhangi bir mesaj veya istatistikle kişiselleştirin.
- Hedefinizin sorunları bildiğini varsaymayın – basit tutun. Teknik bir kelime veya ifade kullanmaktan kaçınamıyorsanız, ne demek istediğinizi açıkladığınızdan emin olun.
- Üslup çok önemlidir. Mektubunuzu söyleme şekliniz, kalpleri ve zihinleri kazanmak ile insanların desteğini almak arasındaki fark olabilir. Kendini beğenmiş bir dilden ve abartıdan kaçının.
- Gönderim konusuyla doğrudan ilgili, açıkça ifade edilmiş, özlü, eyleme dönüştürülebilir tavsiyeler ekleyin.
- Kendi hikayenizi anlatmak veya korkularınızı paylaşmak yerine somut gerçeklere değinin. Özellikle eyleme geçirilebilir olan fikirlere, yani bir şeylerin nasıl değiştirilmesi gerektiğini açıkça belirten ifadelere odaklanın.
- Mektupta somut ve eyleme geçirilebilir öneriler yazılırsa, yetki sahibine iletilme olasılığı daha yüksek olacaktır.
- Hedefinizin mektubunuzu aldığından ve okuduğundan emin olmak için her zaman bir telefon görüşmesi ile takip edin.

2. E-posta göndermek:

Eposta da günümüzde karar alıcılarla iletişim kurmanın etkili bir yolu olabilir. Ancak çok çeşitli konularda çok sayıda e-posta alabileceklerini hatırlamakta fayda var. Çoğu durumda, aynı şeyi söyleyen çok sayıda e-posta alırlar.

- Öne çıkması için e-postanızı mümkün olduğunca kişiselleştirin. (Mektup yazarken kullanılan aynı kurallar burada da geçerlidir.)
- Bir yanıt alamazsanız, birkaç gün sonra bir telefon görüşmesi yapmanız faydalı olabilir.

3. Telefon görüşmesi yapmak:

- Daima açık ve kibar olun.
- Sosyal incelikleri hatırlayın – doğrudan şikayetlerinize/endişelerinize/taleplerinize geçmeyin, bir giriş yapmayı deneyin.
- Neden aradığınızı, endişelerinizin neler olduğunu ve ne olmasını istediğinizi net bir şekilde açıklayın.
- Kişinin ilgisini çekmek için yaklaşık 45 saniyeniz olacak, Ne istediğiniz konusunda açık ve net olun.
- Aksi gerekmediği sürece aramanızı en fazla 10 dakika tutun
- Konuşma sırasında mutlaka not alın
- Kendinizi telefon görüşmesi öncesi hazırlayın. Amaçladığınız aramanın bir taslağını çizin.
- Olası itirazlar ve bunlara yönelik geliştireceğiniz karşı argümanlar üzerine hazırlıklı olun.
- Konuştuğunuz kişinin başka işleri ve sorumlulukları olduğunu unutmayın. Aradığınızda meşgullerse onlara bir mesaj bırakmaya hazır olun.
- Telefon görüşmesinde söylemek istediğiniz her şeyi söyleyemeyebilirsiniz.

Görüştüğünüz kişi bu konuda yorum yapamayacaklarını söyleyerek sözünüzü kesebilir ve sizi başka birine yönlendirmeye çalışabilir veya bunun yerine sizden bir e-posta göndermenizi isteyebilir. Böyle bir durumda nazik olun ve önemli noktaları belirten bir e-posta göndermeyi teklif edin.

- Telefonda görüştükten sonra, görüşmede kararlaştırılan noktaları özetleyen bir takip e-postası gönderin.

4. Yüzyüze Görüşmeler

- Yüz yüze görüşmek, görüşlerinizi ve endişelerinizi duyurmanın en etkili yolu olabilir. Yüzyüze görüşmelerde en önemli ve avantajlı nokta, hedefinize somut olarak harekete geçmeleri için bir sebep verebilmektir.

Görüşme öncesi:

- Savunduğunuz konuya dair detaylı ve derin bir araştırma yapın. Gerçeklere ve arka plan bilgilerine hakim olun. Kamu idaresinin benzer konularda geçmişteki pozisyonunu bilin.
- Birebir görüşeceğiniz kişiler hakkında bilgi edinin.
- Yüzyüze görüşmelerde en efektif katılımcı sayısı 2 veya 3'tür, katılım hazırlığınızı buna göre yapın. Beklenmedik sorularda bir meslektaşınız size destek olabilir ve not alabilir.
- Toplantıyı planlamak önemlidir. Hedeflerinizi mutaka öncesinde tartışın ve kararlaştırın.
- Teslim etmeye uygun olduğunu düşündüğünüz herhangi bir brifing materyalini yanınıza alın.
- Rollerinizi tartışın ve bunda uzlaşın. Heyeti kim yönetecek, işleyişi kim yürütecek, diğer delegeleri ve ana konuyu kim tanıtacak, diğerleri ne söyleyecek, konuyu kim özetleyecek, vbg…

Görüşme Esnasında:

- Uygun giyinin, başkalarının giyim ve davranış kurallarına saygı duymak güveni artırır
- Olumlu bir atmosfer yaratın, aktif olarak dinleyin, ilgi ve anlayış gösterin
- Durumunuzu ve konunuzu tam olarak, isteğinizi açıkça belirtin
- Tartışmayı belli bir odakta tutun; ilerlemeyi özetleyin, notlar üzerinden ilerleyin, konuyu dağıtmamaya özen gösterin.
- Ayrılmadan önce kararlaştırılanları ve sonraki adımları özetleyin
- Anlaşılmayan ve net olmayan bir şey varsa sormaya hazır olun
- Belirli belgelere veya mevzuata atıfta bulunuluyorsa, kopyalarını isteyin
- Lobi çalışmaları yürüttüğünüz kişiye özellikle ilgi çekici herhangi bir nokta hakkında daha fazla bilgi göndermeyi teklif edin. Lobi çalışmaları yaptığınız kişinin ne söylediğine dair kısa notlar alın. Kabul ettikleri her şeyin kaydını tutun.

Görüşme sonrasında:

- Takip konusunda anlaşın
- Herhangi bir soruya hemen cevap veremiyorsanız, ertesi gün bir takip araması yapın.
- Toplantı için teşekkür eden, mesaj(lar)ınızı yineleyen ve herhangi bir anlaşmayı onaylayan bir mektup/eposta gönderin.
- Kurmuş olduğunuz iletişimi zaman zaman canlandırmak için harekete geçin.

Lobide Haritalandırma, Planlama ve Strateji

Haritalandırma yaparken hangi örnek soruları sorabiliriz?

- Görüşme yapacağımız konuda, kamu idaresi hangi belge, anlaşmaları onayladı?
- Hükümet politikasının (insan hakları, dış ilişkiler, içişleri, uluslararası kalkınma, kadın işleri ve adalet konularında komiteler ve çalışma grupları) parlamenter denetimi var mı?
- Lobi çalışması yaptığınız alanlara ilgi duyduğunu ifade eden ve etkili olabilecek milletvekilleri, parlementerler, karar alıcılar, devlet görevlileri, kamu çalışanları, bürokratlar var mı-kimler?
- Kamu idaresinin çalıştığımız konuya dair belirli stratejileri var mı veya bunları geliştirme taahhüdü var mı- varsa neler?Kime yönelik lobi yapmamız gerektiğine karar verme aşamasını geçtikten ve muhataplar hakkında bilgi sahibi olduktan sonra hangi teknikle bunu yapacağınız aşamaya geçmiş olursunuz. Pek çok farklı yöntemden hangisinin en iyi sonuç vereceğini ve ne zaman işe yarayacağını planlamak şimdi yapılacak şeydir.

Strateji oluştururken hangi soruları soracağız?

- Kilit hedefleriniz kimlerdir - yani hedefe ulaşmak için kimi ikna etmemiz gerekiyor? Nasıl etkilenip ikna edilebilirler?
- Genel/geniş hedef(ler)iniz ve değişim teoriniz nelerdir? Bölgesel/uluslararası savunuculuk hedefleriniz nelerdir?
- Kilit paydaşlar kimler ve kilit müttefiklerimiz kimler olacak? Halihazırda ilgili sivil toplum ağlarna ve gruplarına (yerel, ulusal, bölgesel, uluslararası) üye miyiz?
- Etkinleştirebileceğimiz başka etkili yerel ya da uluslararası aktörler var mı?
- Hedefinizin muhtemel karşıtları kimler olacak? Taktikleri/argümanları ne olacak? Bunları nasıl öngörebilir ve etkili bir şekilde karşı koyabiliriz?
- Takip de dahil olmak üzere sürece ne kadar dahili kapasite ve kaynak koymamız gerekiyor?
- Pozisyonumuzun kırmızı çizgileri nelerdir?
- Siyasi, ekonomik veya askeri çıkarlar gibi toplumumuzun kamu idaresine yönelik dış ve ilgili iç politikası üzerindeki etkileri nelerdir?
- Kiminle ve hangi düzeyde iletişim kurmanız gerektiği belirlendi mi?
- Zamanlama ne kadar önemlidir? Zamanlamadaki kısıtlamalar neler?
- Kullanılacak ana ve destekleyici yöntemimiz ne olacak?

*Peki lobi çalışmalarımız için **planlama** yaparken hangi soruları soracağız?*

Planlamayı bir eylem planı gibi düşünün, daha somut ve pratik adımları planladığınız, ölçüp biçtiğiniz tarttığınız daha ayrıntılı ve somut bir belge gibi.

a. Bağlam
b. Amaçlar ve hedefler / Yaratmak istediğimiz etki nedir?
c. Yaklaşım ve Stratejimiz
d. Hedef Gruplar-Ortaklar-Paydaşlar / Kime yönelik?
e. Kullanılacak yöntem
f. Tezimizin kanıtları / Ön hazırlık belgeleri, raporlar, istatistikler
g. Kurumun diğer tematik konularına bağlantılar
h. Önemli tarihler ve olaylar
i. Zaman çizelgesi
j. Başarı göstergeleri
k. Potansiyel riskler-Zorluklar

Lobide Takip ve Değerlendirme

Lobi çalışmalarında sonuçların takip ve değerlendirilmesi de, diğer alanlara benzer biçimde tekrarlanan bir bilgi toplama işidir. Sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarının önemli bir kısmının mevzuatta değişiklik yapılması için lobi faaliyetleri yapmak olduğu, bu nedenle de aslında takip ve değerlendirme sonuçlarının politika yapıcıların tekrar dikkatine sunulması gerektiğini de önemli bir lobi çalışması olarak düşünürsek, takip ve değerlendirme çalışmalarının lobi alanında ne kadar elzem olduğu bir kez daha görülmüş olur.

Çoğu durumda, lobi çalışmaları sadece başlangıçtır ve sonucun istenen etkide olmasını sağlamak için takip/değerlendirme gereklidir. Örneğin:

- Mesajları güçlendirmek ve uygulama için ivme oluşturmak için görüşmelerde elde ettiğimiz sonuçları yetkililere iletmek.
- İlgili olduğunda diğer sivil toplum ortakları, ülke içi elçilikler ve ilgili başka partnerlerle birlikte takip için bir strateji geliştirmek. Bu şekilde uygulama ve somut sonuçları elde etmek için ivme oluşturmak.
- Kamudaki görevlendirmelerin durumundan haberdar olmak ve yeni bir mekanizmanın oluşturulduğu durumlarda atanmış uzmanlarla iletişim kurmak
- Diğer mekanizmalar, organlar veya forumlardaki konuyla ilgili tartışmalar, raporlar, kararlar ve fırsatları izlemek ve takip ederek bu tartışmalardan amacımıza katkı sunacak sonuçları elde etmeye çalışmak.
- Konuyla ilgili yasalar, politikalar ve bunların uygulanmalarının düzenli olarak izlenmesi.
- Ülkenin kanunlarını düzenli olarak gözden geçirmek ve uluslararası standartlarların benimsenmesi anlamında bir ilerlemenin olup olmadığını ortaya çıkarmak, ileri dönemdeki lobi faaliyetlerini bu gelişmeler doğrultusunda şekillendirmek.
- Konuyla ilgili idari yapıların hareketlerinin ve tutumlarının izlenmesi, örneğin milletvekillerinin ilişkili konularda nasıl oy kullandıklarını, hareketlerini izlemek.
- Kamu idaresinin ulusal ve yerel düzeylerde konuyla ilgili hazırladıkları yıllık raporların, kanunların, politikaların, programların ve planların öngörüldüğü ve ya vaat edildiği gibi uygulanıp uygulanmadığını görmek üzere incelenmesi.
- Lobi çalışmalarımız ve planlama aşamasında koyulan ara sonuçların durumunun düzenli olarak takip edilmesi

İnsan Hakları İzlemeye Dayalı Lobi Çalışması Nedir?

Tekrarlanan bir bilgi toplama işidir.

Sıklıkla çok sayıda ya da bütünü temsil etmeye yetecek sayıda **insan hakları** olayının belgelenmesini gerektirir. Soruşturma, bir ya da daha çok **insan hakları** ihlalini içeren ya da içerdiği kuşkusu olan bir olayı çevreleyen gerçeklerin ortaya çıkarılması sürecini ifade eder.

İnsan hakları temelli izleme;

- temel haklara dair yükümlülüklerin ne olduğuna,
- bu yükümlülüklerin yerine getirmek için ortaya konulan uygulamaların neler olduğuna,
- hak sahiplerinin haklarına erişip erişemedikleri ya da ne düzeyde eriştiklerine,
- ayrımcılık alanlarının, hak ihlallerinin ve ihmallerin neler olduğuna dair bilgi sahibi olmamızı sağlar.

Dolayısıyla lobi için hem bir kaynak, hem de hedeftir.

Karar alıcılar ve politika yapıcıların sorumluluklarını yerine getirmesini sağlayacak olan izleme ve değerlendirme çalışmaları temelli lobi faaliyetleri sonucunda uzun vadede politikalar, kurumsal yapılar, yaklaşım ve davranışlar değişmektedir.

Bir izleme çalışmasının yapılması da başlı başına bir baskı olarak işlev görür. Bu noktada izlemenin ve sonuçlarının, lobi temelli kullanımının, taleplerimizin dile getirilmesine aracılık ederek, insan haklarının şekillenmesine de hizmet eden araçlardan biri olduğunu söyleyebiliriz.

İzleme

İzlemeye konu olan alanda bilgi üretme ve izlemeye dahil olan taraflar için **karşılıklı öğrenme aracıdır.**

Tüm uygulama politika ve planlama süreçlerine dahil edilmesini sağlayacak önemli bir **lobicilik** aracıdır.

Nihayetinde taleplerimizin sonuçlarına erişebileceğimiz bir toplumsal yapının kurulmasını sağlayan bir **değişim aracıdır.**

Bir ülkede, baskı gruplarının kurallar sistemini oluşturmak için sahip olduğu etki oldukça büyüktür. Gerek ulusal gerekse uluslararası alandaki sivil toplum örgütlerinin haklar açısından önemi de tam olarak burada ortaya çıkmaktadır. Bir devletin insan haklarını uygulama ve korumadaki istek ve eylemleri çeşitli yöntemlerle sivil toplum tarafından izlenmekte, değerlendirilmekte ve gerektiği durumlarda lobi çalışmaları dahil olmak üzere pek çok yöntemle bunu değiştirmeye müdahale edilebilmektedir. Lobi çalışmaları yürütmek de bu izleme faaliyetleri ve çıktıları ile doğrudan bağlantılı bir faaliyettir.

Lobi çalışmaları yürütmek ve izleme arasındaki ilişki kimi zaman doğrudan da kurulur. Yani, hak temelli çalışmalar yürüten sivil toplum örgütleri lobi çalışmaları yürütttüğü konuda aslında hak temelli bir izleme ve değerlendirme gerçekleştirir. Yürütülen lobi faaliyetlerinin temelleri bu izleme ve değerlendirme çalışmasında elde edilen sonuçlara dayanır.

İzleme ve değerlendirme çalışmalarının kendisi, izleme ve değerlendirme çalışmasını gerçekleştiren ile izlemeye konu olan arasında bir karşılıklı öğrenme sürecidir. Bu bilgi edinme ve öğrenme tek taraflı bir duruma değil, bir bilgi ve deneyim paylaşımı sürecine işaret eder. Özellikle insan haklarına ilişkin sivil toplumda biriken deneyimin kurumsal yapılara ve uygulamalara yansıtılmasına aracılık eder ve böylece bir karşılıklı öğrenmeyi güçlendirir. Diğer yandan kamusal uygulamalarda yaşanan kısıtlılıkların nedenleri, mevcut kaynaklardaki eksiklikler gibi faklı yapısal nedenlerin sivil toplum örgütleri tarafından daha yakından bilinebilmesine, karşılıklı anlayış ve işbirliği olanaklarının yaratılabilmesine de aracılık edebilir.

İzleme, tek taraflı bir etkinlik olmaktan çok, izlemeyi yapan ile izlenecek olan arasındaki işbirliğine dayalı bir süreçtir. Bu nedenle ortak anlayış son derece önemlidir. İzleme bir denetleme aracı değildir. Denetlemede yaptırım söz konusu olabilir ve denetleyen ile denetlenen arasında hiyerarşik bir ilişki söz konusudur. Oysa izlemede izleyen ile izlenen arasındaki ilişki hiyerarşik değildir ve izlemenin sonunda eksiklikler nedeniyle cezalandırma söz konusu olmaz.

Hem izlemenin gerçekleştirilmesinde lobicilik sonucunda elde edilen bulguların kullanılması, hem de bizzat bir izleme faaliyeti olarak lobicilik bu açıdan **iki yönlü** bir çalışma alanıdır.

İzleme ve Lobi Çalışmaları *İlişkisi*

İzleme ve değerlendirme çalışmalarının ana aktörlerinden biri de bağımsız sivil örgütleridir. İnsan haklarına ilişkin sorumlulukların yerine getirilip getirilmediğinin ya da ne şekilde yerine getirildiğinin ortaya koyulması insan haklarının gerçekleşmesi niyetiyle örgütlenen her sivil oluşum için kaçınılmaz bir çalışma alanıdır. Bağımsız sivil örgütleri, kendi çalışma alanlarında uluslararası standartların oluşturulması için, devletin yasalarında ve uygulamalarında onaylamış olduğu mevcut standartlara uygun davranıp davranmadığına yönelik izleme ve değerlendirme yaparlar.

Sivil toplum tarafından gerçekleştirilecek izleme, resmin bütününü görmek için devlet tarafından gerçekleştirilen raporlamaların yanında sivil toplum örgütleri tarafından gerçekleştirilen izleme ve değerlendirme çalışmalarıyla üretilen bilgiye başvurmak gerektiğini ifade etmektedir. Sivil toplum örgütleri, devletler tarafından hazırlanan raporlarda görünmez olan gerçeklerin ortaya koyulması yönünde bir faaliyet gösterir.

Bağımsız sivil örgütlerin yürüttüğü izleme ve değerlendirme çalışmaları, insan haklarının gerçekleştirilmesi konusunda özellikle uluslararası düzeyde etkili olmaktadır.

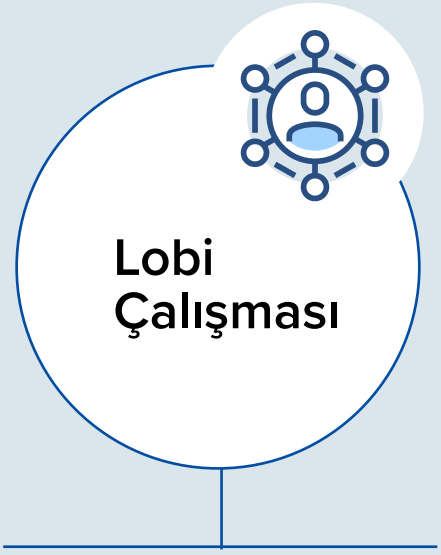
İzlemeye Dayalı Lobi Faaliyeti Yürütmek
Neden Önemlidir?

İzleme için lobi çalışmaları yürütmek ya da izleme temelli savunuculuk arasında ilişkiye baktığımızda, izlemenin aynı zamanda lobiciliğin konusu olması gerektiğini belirtmiştik. Diğer bir değişle hak temelli izleme ve değerlendirme çalışmalarının katılımcı bir yaklaşımla ve bağımsız yapılar tarafından, sistematik ve sürdürülebilir bir biçimde hayata geçirilebilmesi için ortak bir yaklaşım geliştirmek, lobi çalışmaları yapmayı gerekir. Bu da bağımsız izleme ve değerlendirme çalışmalarının anlamına ve önemine ilişkin ortak bir anlayış geliştirmekle mümkün olabilir. İnsan hakları ortağında buluşan tüm sivil yapılar için izleme ve değerlendirme, ortak hareket etmenin de zeminini oluşturmaktadır.

Kamu idaresi, sivil toplum örgütleri tarafından yürütülen izleme çalışmalarından çıkan sonuçları, insan haklarına ilişkin politikaları geliştirirken ve savunuculuk yaparken örgütlerin eylemlerini desteklemekte kullanabilir, insan hakları alanındaki uygulamalar hakkında halkı bilgilendirme işlevini yerine getirirken uluslararası izleme örgütlerine de bilgi sağlayabilir.

İzleme ve değerlendirmenin sonuçlarının lobi faaliyetleri aracılığıyla savunulması, kamu idaresini ve ilgili diğer tarafları,

- izleme sorumluluğunun yerine getirmesi yönünde baskıya maruz bırakmak,
- bağımsız izlemeye ve bunu yapmaya gönüllü sivil toplum örgütleriyle işbirliğine açık olması yönünde harekete geçirmek anlamına gelir.

Gerçekleştirdiğimiz izleme çalışmalarının sonuçlarını değerlendirebileceğimiz ve izleme sonucunda elde ettiğimiz bulgu ve talepleri iletebileceğimiz en başat yollardan biridir.

İzleme ve değerlendirmenin sonuçlarının lobi faaliyetleri aracılığıyla savunulması, kamu idaresini ve ilgili diğer tarafları

İzleme sorumluluğunun yerine getirmesi yönğnde baskıya maruz bırakmak.

Bağımsız izlemeye ve bunu yapmaya gönüllü sivil toplum örgütleriyle işbirliğine açık olması yönünde harekete geçirmek anlamına gelir.

İzleme, odaklandığı alandaki mevcut durumun ya da uygulamanın olması gerekene referansla incelendiği ya da beklenen sonuçları yaratma düzeyinin ve başarısının ortaya konduğu çalışmalardır. Bu yönüyle bir normun hayata geçirilmesi için gereken yolu gösterir. İnsan haklarına dayalı izleme aracılığıyla yapılan lobi faaliyetleri ise, toplumun insan hakları ve eşitlik yönünde ilerlemesinin bir aracı olması dolayısıyla da **geliştirici bir dönüşüm aracıdır.**

Özellikle, kamusal alanda temsil edilmekten, kendi yaşamı üzerinde söz sahibi olmaktan yoksun bırakılmış ve dışlanmış grupların güçlenmesini sağlamak; adalete, eşitliğe ve insan haklarına ilişkin taleplerin görünür kılınması hak temelli izlemenin temel bir işlevidir. İzlemeye dayalı lobi çalışmaları yapmak, **görünmez olabilen yaşam deneyimlerini görünür kılmak** için bir potansiyel taşımaktadır.

Sivil toplum örgütlerince yürütülen bağımsız izlemenin lobi çalışmaları yoluyla kullanılmasının, alanda yaratacağı etkileri aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

- Hesap verebilirlik
- Bilgi ve deneyim aktarılması
- Uluslararası standartların benimsetilmesi

İzleme ve Lobicilikte Uluslararası İnsan Hakları *Mekanizmaları*

İzleme mekanizmaları oldukça çeşitlidir. Hak temelli izleme bağlamında "haklar" ifadesi İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde yer alan küresel veya bölgesel insan hakları mekanizmalarının konusu olan hakları tanımlar. Uluslararası insan hakları mekanizmaları, uluslararası sözleşmeler ve insan haklarının korunmasına hizmet eden bildirgeler, genel tavsiyeler gibi diğer uluslararası hukuki metinleri içerir. Hakların gerçekleşmesinin takip edilmesi veya izlenmesi bugün artık küresel, bölgesel, ulusal ve yerel kurumsal yapıların ve örgütlerin işleyişinin de doğrudan veya dolaylı parçasıdır.

Bir lobi çalışmasında, hangi mekanizmanın kullanılacağı esasen lobi yapılan ülkedeki sistemle doğrudan ilgilidir. Dolayısıyla yukarıda anlatıldığı şekilde kime yönelik lobi yapılacağı, etkiyi hangi kurum üzerinde ne şekilde yaratacağımızı planlamak kadar, hangi mekanizmanın etkili olacağını da değerlendirmek önemlidir. Zira etkisiz bir kuruma yönelik, etkisiz bir mekanizmanın kullanılması yoluyla lobi yapmak zaman ve kaynak kaybından başka bir şeye yol açmayacaktır.

Hakların gerçekleşmesinin takip edilmesi veya izlenmesi bugün artık küresel, bölgesel, ulusal ve yerel kurumsal yapıların ve örgütlerin işleyişinin de doğrudan veya dolaylı parçasıdır. Özellikle insan hakları alanında yürütülen izleme ve değerlendirmeyle bağlantılı kurumsal yapıları başında uluslararası mekanizmalar gelir. Uluslararası mekanizmalar hem izleme konusuna ilişkin normları ve standartları belirler hem de taraf ülkelerin söz konusu standartlarda hizmet üretip üretmediğini izler.

Aşağıda bölgesel ve küresel uluslararası izleme mekanizmalarının önemli örnekleri bulunuyor. Bu yapıların tümüne web siteleri üzerinden ilişkiye geçebilir ve izleme çalışmalarınızı, görüşlerinizi lobi faaliyetleri çerçevesinde iletebilirsiniz.

Küresel Düzey

- Birleşmiş Milletler düzeyinde anlaşma temelli komiteler,
- Özel raportörler (Ülke özel raportörleri ve konu özel raportörleri),
- BM İnsan Hakları komisyonuna bağlı birimler, alt komisyonlar ve çalışma grupları (İnsan Hakları komisyonu tarafından belirli konularda çalışmak üzere görevlendirilen küçük komiteler)
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)
- Dünya Sağlık Örgütü (WHO)
- Uluslararası Göç Örgütü (IOM)
- Dünya Bankası (WB)
- Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD)

vbg...

Bölgesel Mekanizmalar

Afrika

- Afrika İnsan Hakları ve Halk Hakları Komisyonu
- Afrika Çocuk Hakları ve Refahı Uzmanlar Komitesi
- Afrika İnsan ve Halk Hakları Mahkemesi
- Doğu Afrika Adalet Divanı
- Batı Afrika Devletleri Ekonomik Komisyonu (ECOWAS) Mahkemesi
- Orta Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu (CEEAC)
- Güney Afrika Kalkınma Topluluğu SADC) Mahkemesi

Amerika

- Amerika İnsan Hakları Komisyonu
- Amerika Kıtası İnsan Hakları Mahkemesi (IACtHR)
- Karayip Adalet Mahkemesi (CCJ)

Arap

- İslam Ülkeleri Teşkilatı (İİT)
- Bağımsız Daimî İnsan Hakları Komisyonu (IPHRC)
- Arap İnsan Hakları Komitesi

Asya

- Güney Asya Bölgesel İşbirliği Derneği (SAARC)
- Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN)

Avrupa

- Avrupa Konseyi (CoE)
- İnsan Hakları Komiserliği
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)
- Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

AGİT Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi

Uluslararası mekanizmaların kullanılmasında, sivil toplum kuruluşlarının inisiyatif göstermesi gerekir, yani kendi izleme sonuçlarını çeşitli yöntemlerle ve lobi çalışmaları aracılığıyla uluslararası düzeyde baskı uygulamak için kullanmaları gerekir. Aksi taktirde uluslararası düzeyde bilgi, ilgili devletin kamu idaresinden alınan izleme sonuçları ve raporları ile sınırlı kalmaktadır. Bu açıdan izleme çalışması yapan farklı sivil toplum örgütleri ve yapılarla işbirliği yapmak da önemlidir.

Yukarıda bahsedilen mekanizmaların tümünün kendine özel işleyişleri vardır. Lobi çalışmalarının önemli bir ayağı da bu işleyişin nasıl olduğunu saptayıp, bu konuda çalışmalar yapmak, planlamalar gerçekleştirmektir. Örneğin sivil toplum kuruluşları tarafından yayımlanan "gölge raporlar" önemli bir lobi görevi görmektedir.

Gölge raporlar, sivil toplum örgütleri sivil toplum örgütlerinin, devletin uluslararası alanda imzacısı olduğu anlaşmalar gereğince aldığı sorumluklarına ilişkin olarak uluslararası topluma sunduğu periyodik raporları tamamlayıcı nitelikte raporlardır. Kamu idaresi ile toplum arasında söz konusu alanın pratik edilmesine ve değerlendirilmesine ilişkin bir farklılık varsa, bunun ortaya çıkarılması ve konuyla ilgili fiili durumun bilgisine ulaşılmasını sağlaması acısından gölge raporlar son derece önemlidir.

Etkili ve Başarılı Lobi İçin İpuçları

Bu liste bizim lobi çalışmaları yaparken kullandığımız "check list" imiz aslında, önümüze koyacağımız ve üstünden her gün geçeceğimiz maddeler, ipuçları:

1. Neyi etkilemek istediğinizi iyi bilin

Değiştirmek istediğiniz politika konusu, tema veya süreç hakkında net olmak, etkili politika etkilemenin ilk adımıdır. Mevzuatı veya hükümet politikasında bir değişikliği etkilemek istiyorsak bu şart. Bunları bilebilmenin yolu da iyi bir planlama, haritalandırma ve strateji kurmaktan geçer.

2. Kimi etkilemek istediğinizi iyi bilin

Bir politika sürecinde değişiklik yapma veya bir konudaki tartışmayı değiştirme yetkisi kimdedir? Üst düzey bir hükümet yetkilisi mi, bir parlamenter mi, bir hükümet bakanı mı yoksa bir devlet başkanı mı? Kimi etkilemek istediğiniz konusunda net olmalısınız. Hedef kitlenizi dolaylı olarak kimlerin etkileyebileceğini belirlemek de yararlıdır – bir danışman, saygın bir yorumcu, bir medya kuruluşu, tanınmış bir akademisyen? Etkilemek ve onlarla ilişkiler kurmak için ihtiyaç duyduğunuz kişi ve kuruluşlara giden yolları bilin.

3. Ne zaman etkileyeceğinizi bilin

Lobi çalışmalarının hedefinize gerçekten harekete geçebilecekleri bir anda ulaşması gerekiyor. Örneğin bu, bir seçim öncesinde, bir bütçe döngüsü sırasında, bir hükümet istişaresinin bir parçası olarak, uluslararası bir karar alma zirvesi öncesinde veya önemli bir toplantıda olabilir. Beklenmedik fırsatlar da ortaya çıkacaktır. Bu nedenle, çalışmalarınız sürüyorken de planlarınızın koşullara göre uyarlanması esnekliğine sahip olması ve bunun doğru zamanda yapılabilmesi çok önemlidir. Ayrıca yeni lobi fırsatlarını ortaya çıktıklarında hızlı bir şekilde tespit edebilirseniz, daha büyük bir etkiye sahip olabilirsiniz. Zamanlama doğruysa sonuç alınır.

4. Fikirlere odaklanın ve önerilerde bulunun

Politika yapıcılara sorunun söylenmesine gerek yoktur; onların yapıcı fikirlere ihtiyaçları var, bu yüzden önermelere ve çözüme odaklanın. Araştırmanıza dayanarak onlara ne olması gerektiğini, kimin, ne zaman ve nasıl harekete geçebileceğini somut şekilde önerin. Önerilerinizi hem teknik hem de politik olarak mümkün olanın sınırları içinde çerçevelemek de önemlidir. Hırslı ama gerçekçi olun.

5. Faaliyetleri çok net şekilde planlayın

Lobi esnasında fikrileri ve somut önerileri nasıl ileteceğinizi dikkatlice düşünmeniz gerekir. Politika yapıcılar meşguldür, bu nedenle uzun bir raporu okumak için her zaman zamanları olmaz. Kısa, net bir özet güçlü bir araç olabilir. Net mesajlara odaklanın ve aşırı teknik dilden kaçının. İnfografikler de verilerinizin anlaşılır olmasına yardımcı olabilir.

6. Lobi çalışmaları yürütmek doğrusal bir süreç değildir

Lobi çalışmalarını tek boyutlu, doğrusal düşünmek kolay olandır: Bir sorunu tanımlarsınız, kanıt toplar ve bir lobi yöntemi uygularsınız. Ama değildir :) Lobi çalışması yürütmek karmaşık ve dinamiktir ve birçok

farklı süreci içerir. Bunları anlarsanız ve konuyu her boyutuyla ele alırsanız, savunduklarınızın nerede en yararlı olacağını ve en büyük etkiye sahip olacağını bilirsiniz.

7. Lobi çalışmaları yürütmek doğası gereği politiktir

Lobi bir boyutuyla çok da politik bir süreçtir. Araştırmanın yanı sıra, politika yapıcıların kendi değerleri, deneyimleri ve uzmanlıkları, karar verme şekillerini etkilemede önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin, bir genel seçim öncesinde, aynı araştırmanın farklı noktaları tartışmak için rakip siyasi partiler tarafından kullanıldığını görmek alışılmadık bir durum değil. Bunu planlarınıza dahil etmeli ve "politik" bir strateji geliştirmelisiniz.

8. İlişkiler ve ağlar oluşturun

Savunduklarınız ne kadar gerçekçi ve gerekli olursa olsun, bir şeyleri kendi başınıza değiştiremezsiniz. Lobi hedefinizi paylaşan diğer kişi ve kuruluşları bulmalı ve onlarla birlikte çalışmalısınız - müttefikleriniz ve işbirlikçileriniz. Birlikte çalışmak, güven oluşturmak ve ortak bir plan geliştirmek etkinizi artıracaktır.

9. Amaca ulaşmak zaman alır, bunu unutmayın

Politikayı etkilemek zaman ve uzun erimli bir çaba gerektirir. Bir plan yapın, bölümlere ayırın ve yapabileceklerinizin zamanlaması konusunda gerçekçi olun. Genellikle kısa vadede belirgin bir etkisi olmayan yavaş bir süreç olabilir. Ancak buna bağlı kalın, politika etkilemenin genellikle bir anlık bir konu değil bir maraton olduğunu kabul edin ve ilerledikçe kilometre taşları belirlediğinizden ve küçük başarıları yakaladığınızdan emin olun. Hedef kitlenizle etkileşime geçmeye devam edin ve karar verme sürecinde daima güncel kalın.

10. Yol boyunca izleyin, öğrenin ve ayarlayın

Dış faktörler yol boyunca planlarınızı etkileyecektir, bu nedenle esnek kalmak ve yeni bağlamlara ve fırsatlara uyum sağlamak önemlidir. Ayrıca partnerlerinizden, ortaklarınızdan ve hatta hedef kitlenizden geri bildirim almalısınız. Onlara neye, ne zaman ihtiyaç duyduklarını ve hangi formatı tercih ettiklerini sorun ve planlarınızı buna göre ayarlayın. Bir yaklaşımın işe yaramadığını fark ederseniz, durmalı, değerlendirmeli ve yeni bir şey denemelisiniz. Devamlı olarak planlarınızı gözden geçirin ve öğrendiklerinizi yakalayın, böylece gelecekteki etkileme planlarına uygulayabilirsiniz. Ve öğrendiklerinizi kilit ortaklarla paylaşmaya istekli olun.

Kaynakça

Farnel, Frank J., 1994, Lobicilik Müdahale Stratejileri ve Teknikleri, Les Editions d'Organisation

Assessing effectiveness in influencing power holders, 2013, BOND for International Development

Making your voice heard in the EU: A guide for NGOs, 2011, Civil Society Contact Group

Bovard, Alain, 2003, Politikaları Etkileme Süreçlerinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü, Bilgi Üniversitesi STK Eğitim Araştırma Birimi

Sarah Stachowiak Joel Gutierrez, 2019, When the Best Offense is a Good Defense

Özbaş, Okan. ,2011, STK'ların Karar Alıcıları Etkileme Aracı Olarak Lobicilik Faaliyetleri

Kaleağası, Bahadır ,2006, "Lobicilik Nedir, Ne değildir?" , Radikal-28.10.2006

A guide to Measuring Advocacy and Policy, 2007, the Annie E. Casey Foundation by Organizational Research Services

Schlitzer, Francesco., 2002, Lobbying in Practice, cidei.eco.uniro ma1.it/lobby/papers/lc.schlitzer.

Proving and improving our impact - An Impact Assesment Toolkit, 2011, Amnesty International Publications

Stretegic Review of Advocacy , 2018, Amnesty International Publications

Yazar, Faruk, 2005, Karar Süreçlerini Etkileme Aracı Olarak Lobicilik, http://www.halklailiskiler.com.tr/makaleDetay.aspx?haberID=1257 - 27 Ekim 2005

Gençlik STK'ları için Savunuculuk Rehberi, 2020, TGSP Savunuculuk ve Yurtdışı İlişkiler Birimi

A User's Guide to Advocacy Evaluation Planning,2019, Harvard Family Research Project Pub

How To Lobby at Intergovernmental Meetings by Felix Dodds with Michael Strauss, 2004, Earthscan Publications Ltd.

https://rm.coe.int/legal-regulation-of-lobbying-activities/168073ed69 - LEGAL REGULATION OF LOBBYING ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF PUBLIC DECISION MAKING Recommendation CM/Rec(2017)2 adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 22 March 2017 and explanatory memorandum

İNSAN HAKLARI
İZLEMEYE DAYALI

LOBİCİLİK
REHBERİ

Uluslararası İnsan Hakları Çerçevesine Uyumun İzlenmesi için
ETKİNİZ
AB PROGRAMI

etkiniz.eu

Etkiniz'i sosyal medyada takip edin!

@etkinizab @etkiniz

@etkinizab @etkiniz

Etkiniz aylık e-bültene abone olmak için
https://etkiniz.eu/iletisim/

Etkiniz ekibine sorularınız ve destekler hakkında detaylı bilgi için
destek@etkiniz.eu